

Modersmålsundervisning i svenskt teckenspråk läggs ner i Örebro

25 juni 2024

Foto: Örebro kommun

Upprörda föräldrar i Örebro kommun har fått ett brev som meddelar att kommunen inte kommer att bedriva modersmålsundervisning i svenskt teckenspråk från och med i höst. Anledningen är att Skolverket inte har någon kursplan för svenskt teckenspråk som modersmål. För att kunna bedriva modersmålsundervisning behöver man följa en kursplan som finns på Skolverket. Där finns det bland annat kursplaner för modersmålsundervisning i nationella minoritetsspråk och i övriga modersmål som har ett skriftspråk. Det är just vid det sistnämnda som svenskt teckenspråk faller, eftersom teckenspråket inte har något skriftspråk.

I det informationsbrev som vårdnadshavare till barn med svenskt teckenspråk som modersmål fått från Örebro kommun framgår att den undervisning som bedrivits hittills inte är baserad på de gällande styrdokumentet för ämnet.

Teckenrapport har tagit del av beslutsprotokollet från Örebro kommuns Förskole- och grundskoleförvaltningen (Gn 1219/2024). Där står att undervisningen hittills har skett genom anpassningar av kursplanen för teckenspråk för hörande, inom ramen för elevens val. Dock påpekas det i protokollet att det finns omfattande skillnader mellan denna kursplan och kursplanen för modersmål, vilket innebär att eleverna fått betyg i ett ämne som de inte undervisats i. Även specialskolans kursplan för teckenspråk har använts, vilket inte är tillåtet utifrån att det är en annan skolform än grundskola och gymnasium. I protokollet står också att förvaltningen har tagit kontakt med Skolverket för att undersöka möjligheterna att följa riktlinjerna och erbjuda teckenspråk som modersmål på ett korrekt sätt. Från Skolverkets svar har då framgått att den generella kursplanen för modersmål inte kan användas för modersmålsundervisning i teckenspråk, eftersom teckenspråket inte har ett skriftspråk. Utifrån detta har förvaltningen tagit två beslut; att inte erbjuda teckenspråk inom ramen för modersmål från läsåret 2024-2025 samt att utreda möjligheten att inom ämnet språkval erbjuda teckenspråk för hörande.

När Teckenrapport ringde till Skolverket för att se vad som gäller, svarade de att kursplanen för modersmål innehåller delar, som till exempelvis läsförståelse och tal, som inte är applicerbara på svenskt teckenspråk. Därför är kursplanen svår att användas i undervisning av svenskt teckenspråk som modersmål. Skolverket säger dock att det är upp till varje kommun att tolka möjligheten att läsa svenskt teckenspråk som modersmål. Skolverket tar därför ingen ställning till hur kommunerna ska tolka eller vilken kursplan man ska använda.

Örebro kommun ser över alternativa lösningar

Dövas Förening i Örebro (DFÖ) har begärt ett möte med Örebro kommun för att bevaka frågan. I augusti ska de få träffa de Sara Tärnqvist, enhetschef för Enheten för flerspråkighet i Örebro kommun samt Katarina Arkehag, förvaltningsdirektör och skolchef. Då ska DFÖ bland annat lyfta fram det faktum att Örebro kommun är Sveriges enda kommun som lagt ned modersmålsundervisningen. Under våren har DFÖ haft mailkontakt med enheten och därigenom fått information om vad kommunens beslut grundar sig i. Kommunen berättar också för DFÖ att de har påtalat behovet till de nationella politikerna att ta fram en ny kursplan för svenskt teckenspråk som modersmål, men att de ännu inte fått gehör.

Teckenrapport har kontaktat Sara Tärnqvist, för att höra vad de gör åt saken. Hon berättar att Skolverket har svarat att de behöver få ett uppdrag från Riksdagen för att kunna bedriva processen att skapa en ny kursplan. Sara säger att kommunen nu planerar att utreda möjligheter att erbjuda teckenspråksundervisning i annan form. Hon nämner att det finns andra kursplaner för svenskt teckenspråk, dock inte inom ramen för modersmålsundervisning. Ett alternativ är att ta fram en egen utbildningsplan för teckenspråksundervisning som ligger inom de ramar som Skolverket tagit fram och sedan göra en ansökan hos Skolverket för att kunna undervisa teckenspråk som ett lokalt tillval. Dock är det inget som kommer att hinna bli klart till höstterminen. Barnen som tidigare sökt modersmålsundervisning i svenskt teckenspråk hos Örebro kommun hänvisas därför nu till Birgittaskolans teckenspråksveckor för CODA. Något som flera föräldrar kontaktat DFÖ och klagat över, då de menar att en platsförlagd vecka per termin inte räcker.

SDR är oroade över utvecklingen

Sveriges Dövas Riksförbund (SDR), har inte hört talas om att någon annan kommun i landet tagit ett liknande beslut och är uppriktigt sagt oroade över

utvecklingen som nu kan komma att ske. Därför ser SDR detta som en nationell fråga och gör just nu en övergripande översikt för att få en uppfattning om hur situationen ser ut i övriga landet. En annan sak som oroar SDR är bristen på legitimerade lärare i svenskt teckenspråk, som behövs för att bedriva modersmålsundervisning om kursplanen ska följas korrekt. SDR:s ordförande Åsa Henningsson berättar för Teckenrapport att för att kunna lobba för att skapa en egen kursplan i svenskt teckenspråk som modersmål, behöver vi parallellt lobba för att fler utbildar och legitimerar sig som teckenspråklärare.

Kenny Åkesson och Maria Norberg

nyhet@teckenbro.com

SDR deltar i Almedalsveckan 2024 med fyra fokusområden

25 juni 2024

Foto: SDR

Almedalsveckan är världens största demokratiska mötesplats. Under veckan har partierna i Sveriges regering en varsin partidag, där partiledarna får tala på Almedalens scen. Sveriges Dövas Riksförbund (SDR), kommer att delta under veckan och har där fyra fokusområden som de ska lobba för; Teckenspråkets ställning, Dövas kulturarv, Tolktjänst i arbetslivet samt Dövkompeters.

Almedalsveckan i Visby på Gotland är en mötesplats där politiska partier, offentliga, privata och ideella sektorer tillsammans med media diskuterar samhällsfrågor. Den har sitt ursprung från 1968 när Olof Palme talade till folket och har sedan dess vuxit till en plattform för demokratisk dialog och samhällsutveckling. Med sin grund i de politiska partiernas tal är Almedalsveckan en plats där alla röster och perspektiv kan höras. Samtliga partiledartal kommer att textas, teckenspråkstolkas och syntolkas, vilket säkerställer att evenemanget är tillgängligt för alla besökare. För de som inte kan närvara personligen finns

möjlighet att följa talen via Almedalsveckan Play.

I årets vecka deltar SDR med fyra fokusområden, där det första området teckenspråkets ställning understryker vikten av inkludering och tillgänglighet. För trots att det svenska teckenspråket enligt språklagen från 2009 jämföras med de fem nationella minoritetsspråken, saknar det samma omfattande skydd. Detta leder till marginalisering och diskriminering av döva individer. Under veckan kommer därför SDR:s projekt "Omvända världen" att presentera föreställningen "Audism genom livet" (som lanseras hösten 2024). Projektets syfte är att öka förståelsen bland politiker och beslutsfattare om teckenspråkets betydelse.

Det andra fokusområdet under veckan är dövas kulturarv. Efter flera års arbete har SDR beviljats projektmedel från Arvsfonden för att etablera Dövas Kulturarvcentrum. Syftet är att skapa både ett fysiskt och ett digitalt museum som bevarar och tillgängliggör dövas historia och kulturarv. Projektet betonar att kulturarv är en angelägenhet för alla och en fråga om demokrati och mänskliga rättigheter.

Tolktjänst i arbetslivet är SDR:s tredje fokusområde. Döva diskrimineras ofta på arbetsmarknaden, inte minst genom att arbetsgivare undviker kostnaden för teckenspråkstolkning. Trots Sveriges åtagande enligt FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (CRPD) upplever döva fortsatt diskriminering. Richard Sahlins seger mot svenska staten i FN-domstolen 2020 underströk bristerna, men problemen kvarstår.

Det fjärde fokusområdet är dövkompetens. SDR framhåller att dövas unika kompetens inom teckenspråk och kultur är en resurs som samhället inte har råd att förlora.

Representanterna från SDR under Almedalsveckan blir: Camilla Attestål, projektledare "Omvända världen", Christina Eriksson, styrelseledamot, Pia Johnsson Sederholm styrelseledamot och Åsa Henningsson ordförande.

Mona Riis

nyhet@teckenbro.com

Nederländsk HBTQI+-organisation deltar i Canal Pride

25 juni 2024

Foto: Dnieuws

Roze Gebaar, den nederländska motsvarigheten till Sveriges RFSL Regnbågen, kommer att delta i Canal Parade of Pride Amsterdam. Det är en kanalfestival med ungefär 80 båtar som genomförs den 3 augusti. Årets tema för Pride Amsterdam är "Tillsammans", med fokus på tillgänglighet.

Kanalfesten arrangeras för att fira HBTQI+-gemenskapen. Båtarna i paraden kommer att representera allt från små HBTQI+-organisationer till stora företag. Under kickoff-festen för Pride Amsterdam i februari fick Roze Gebaar reda på att deras organisation blivit valda som en av de organisationer som får åka på en av båtarna. Roze Gebaar är den nederländska motsvarigheten till Sveriges RFSL Regnbågen som kämpar för HBTQI+-frågor för döva.

Gerda Kreeft, ledamot i Roze Gebaar, berättade för Dnieuws, vår DJE-partner i Nederländerna, att de blev väldigt glada och att det är viktigt att visa den döva och hörselskadade HBTQI+-gemenskapen för de 500 000 människorna som står längs kanalerna. Gerda berättade också att genom att fira sin identitet som en döv HBTQI+-person med sina likar på en båt kan skapa en trygg plats. Redan nu har föreningen fått ett dussintals anmälningar från personer som vill delta på båten. Anmälningarna är från föreningens egna medlemmar men också döva allierade och internationella döva HBTQI+-individer från nio olika länder.

Är du i närheten av Amsterdam den 3 augusti så kan du passa på att titta på Canal Parade of Pride och vinka till båten med de döva deltagarna.

Jos de Winde, Dnieuws

Översatt och redigerad av Kenny Åkesson

nyhet@teckenbro.com

Seminarium i Groningen samlade döva journalister från Europa

25 juni 2024

Foto: Turkoois

Den 21-22 juni ägde ett betydelsefullt seminarium rum i Groningen i Nederländerna, med fokus på att revolutionera journalistiken för döva i Europa. Seminariet hölls av EU-projektet Deaf Journalism Europe (DJE), vars mål är att bevaka och rapportera nyheter om och av döva samt skapa ett nätverk av dövledda mediaorganisationer. Vid seminariet samlades 28 deltagare, varav fyra svenskar; två från den svenska projektpartnern Teckenbro AB samt två från Utbildningsradion (UR).

Seminariet genomfördes hos Groningens dövas förenings lokaler samt i cafeterian Luhu som ägs av Turkoois, en av projektpartnererna i DJE. Efter en inledande presentation om DJE:s mål diskuterade deltagarna om rollen som döva journalister kan ha inom dövrörelsen, där balansgången mellan objektivitet och närhet kan vara svår. I en speeddating fick deltagarna dela framgångar och förbättringsområden med varandra. Diskussionerna fortsatte därefter om hur DJE:s transnationella mediesamarbete ska fungera.

Ett av målen som DJE har är att utforma ett läromaterial till döva som vill bli journalister. Deltagarna fick därför diskutera om hur och vilka verktyg som kan utvecklas till detta läromaterial. En av dagens höjdpunkter var diskussionen om artificiell intelligens inom journalistiken, ett snabbt växande verktyg att använda sig av i det journalistiska arbetet.

Under seminariet fanns också möjlighet att presentera sitt journalistiska arbete. Bland talarna fanns Helena Bergström och Niclas Martinsson från UR i Sverige som berättade hur man kan arbeta med nyheter i olika plattformar som exempelvis sociala medier. Sen berättade Roy White från Frontrunners Media om hur deras arbete med media såg ut i Frontrunners.

I DJE projektet är en av förhoppningarna att kunna skapa en europeisk

mediaorganisation för döva journalister. Seminariet avslutades därför med att deltagarna delades in i grupper och diskuterade om hur man kan bygga en sådan organisation.

Härnäst planerar DJE att hålla i två webinarier samt fler seminarier på internationella tecken. Genom detta initiativ hoppas man kunna utveckla journalistikens kvalitet och tillgänglighet för döva i Europa.

Mona Riis

nyhet@teckenbro.com

Trevlig midsommar!

25 juni 2024

Hälsinglands museum söker unga döva och hörselskadade till nytt projekt

25 juni 2024

Foto: Adobe Stock

Hälsinglands museum har fått 4,75 miljoner kronor från Allmänna Arvsfonden för projektet "Nya berättelser om Världsarvet". Det treåriga projektet, som inleddes i mars 2024, ska ge ungdomar möjlighet att själva söka sin historia. Det är ungdomar från någon av våra nationella minoriteter och/eller som har en normbrytande funktionalitet som nu får chansen att berätta sin historia. Projektet ska på så sätt bredda kunskapen om Världsarvet Hälsingegårdar.

Just nu söker museet döva och hörselskadade ungdomar i åldern 16-25 år som är intresserade av historia och vill undersöka sin egen kulturhistoria. Deltagarna kommer att arbeta självständigt men med stöd av sakkunniga forskare och handledare. Arbetet sker mestadels på distans, men det kommer också att finnas samarbetsmöjligheter med andra ungdomar i projektet. En anknytning till Hälsingland är en fördel men inget krav.

Joel Johansson, projektledare och fil. dr i idéhistoria, vill lämna över initiativet till unga att själva göra sin tolkning av kulturarvet, för att utveckla deras engagemang för historia och samhälle. Samtidigt betonar Joel vikten av att unga själva får tolka och utforska kulturarvet för att fler perspektiv ska inkluderas. Den nya kunskapen om världsarvet integreras i Hälsinglands museums samlingar och utåtriktade verksamheter.

Projektet kommer även att resultera i en metodhandbok som sprids till kulturarvs- och utbildningssektorerna.

Mona Riis

nyhet@teckenbro.com

www.teckenrapport.se

Iran vann U21 VM i Futsal 2024

25 juni 2024

Foto: DIFA

Det andra världsmästerskapet i futsal för döva pojkar under 21 år avslutades den 10 juni 2024 i Astana, Kazakstan. Finalen spelades mellan värdlandet och Iran, där motståndarna tog hem titeln efter en spännande förlängning.

I mästerskapet samlades pojklag från tio länder. Finalmatchen mellan Kazakstan och Iran var en dramatisk uppgörelse. Under ordinarie tid slutade matchen 3-3 efter att Kazakstan lyckades kvittera i slutminuterna och tvinga fram förlängning. I

förlängningen visade sig Iran vara för starka och vann med 7-4. Iran tog hem titeln och blev därmed tvåfaldiga världsmästare i dövfutsal för pojkar under 21 år. Kazakstan slutade på andra plats och Brasilien på tredje.

Trots förlusten visade det kazakstanska laget en imponerande prestation på internationell nivå, vilket inspirerade många inom den kazakstanska idrottsvärlden. Finalen gästades av internationella dövidrottsförbundets sportdirektör, olika ambassadörer, kändisar och värdlandets idrottsminister. Alla lovordade arrangemanget.

Bästa målvakt utsågs till Islam Kurbanov från Kazakstan, bästa anfallare blev Uzbekistans Athur Umurov, och bästa spelare gick till Nasiri Nejad Alireza från Iran. Mästerskapets yngsta spelare var 15-årige Andrii Teshner från Ukraina.

Mona Riis

nyhet@teckenbro.com

www.teckenrapport.se

FSDB Stockholm Gotland närvarade vid riksdagsdebatt om ledsagning

25 juni 2024

Foto: Melker Dahlstrand/Sveriges riksdag

I mitten av juni deltog en handfull personer från Förbundet Sveriges Dövblindas regionala förening FSDB Stockholm Gotland i en riksdagsdebatt om ledsagning. Representanter från styrelsen samt några medlemmar satt tillsammans med representanter från Synskadades Riksförbund (SRF), på åhörarbänkarna i riksdagens plenisal för att följa diskussionerna.

Ett 90-tal motioner som rör stöd till personer med funktionsnedsättning har inkommit till Riksdagen under den allmänna motionstiden 2023. Med anledning av dessa motioner hade socialutskottet lämnat ett förslag att Riksdagen skulle rikta två tillkännagivanden till regeringen, vilket betyder att Riksdagen ber regeringen att göra något.

Det ena tillkännagivandet inkluderade en särskild begäran om en avgiftsfri ledsagning för personer med synnedsättning. En förändring som skulle innebära en stor framgång för de berörda. Det andra tillkännagivandet rör ändringar av det schablonbelopp för assistansersättning som finns idag, där målet ska vara att ta fram en långsiktigt hållbar finansieringsmodell som tar mer hänsyn till de faktiska kostnaderna.

Riksdagen höll en debatt om just dessa tillkännagivanden innan de tog ett beslut. Vid debatten deltog FSDB Stockholm Gotland tillsammans med SRF. Redan från start mötte FSDB Stockholm Gotlands representanter utmaningar, då enbart en av de fem representanterna fått tolk trots att alla fem behövde varsin. Övriga fick ingen tolk på grund av prioriteringar inom sjukvården och allmän tolkbrist hos tolkcentralen, samt tolkbrist hos Riksdagen. Detta väckte frustration då tidigare information lovat att samtliga debatter skulle teckenspråkstolkas. Tilläggas bör att hela debatten finns att se på Riksdagens hemsida, utan teckenspråkstolkning och undertextning.

Efter debatten biföll Riksdagen de två tillkännagivanden som socialutskottet föreslagit. FSDB Stockholm Gotland tog därefter kontakt med politiker och riksdagspersonal via mail och texttelefoni för att lyfta frågan om den saknade tolktjänsten vid debatten. Bland dem som svarade fanns Malin Höglund (M) och Ulrika Westerlund (MP), båda ledamöter i socialutskottet. De uttryckte intresse för att träffas för att diskutera frågorna vidare.

Trots utmaningarna var dagen ett viktigt steg framåt i kampen för rättigheter och förbättrad ledsagning för dövblinda och blinda. FSDB ser nu fram emot fortsatt arbete och dialog med politiker för att säkerställa en mer rättvis och omfattande ledsagningstjänst.

Riksdagens beslut finns sammanfattat på teckenspråk på deras hemsida: https://www.riksdagen.se/sv/webb-tv/video/beslut/teckensprakstolkat-beslut-insats-en-ledsagning-for_hbc5aamgkqxcwycpsqnxntt/

Tine Hedin

nyhet@teckenbro.com

www.teckenrapport.se

Uttagningen till golf-VM i Australien klar

25 juni 2024

Foto: IK Surd

I augusti avgörs VM i golf i Australien och nu är det officiellt vilka som ingår i den svenska truppen. Uttagningarna gjordes efter Sommarslaget i Värnamo som spelades den första helgen i juni. Bara tre veckor innan VM arrangeras golf-SM i Lindesberg.

Sommarslaget, som ägde rum den 1-2 juni på Värnamo Golfklubb som en del av Paragolfens tour, arrangerades av Vänersborgs teckenspråksförening. Tävlingsdagarna bjöd på utmanande greener och krävde precision av spelarna. Robert Nyman från IK Surd stod som segrare i A-klassen efter den andra dagens avslutande runda.

Utöver Sommarslaget hölls också ett träningsläger nyligen i Örebro, där golfarna finslipade sina färdigheter. Nästa tävling blir de Svenska Mästerskapen, som kommer att hållas på Lindesberg Golfklubb den 3-4 augusti. Tre veckor senare åker sex spelare och två ledare till VM i Australien, som äger rum den 23-30 augusti i Guldkusten på RACV Pines Golf Resort. Den svenska truppen är nu officiellt uttagen. I herrklassen representeras Sverige av Robert Nyman, Anders Johansson, Andreas Hed och Joachim Sundström. Mia Önell tävlar i damklassen, medan Hans Rimberg deltar i seniorklassen. De två ledarna som följer med är huvudansvarige Stefan Wahlgren och förbundskapten Jonnie Hammenfors.

Teckenrapport önskar spelarna lycka till!

SDR kräver skyndsamma åtgärder för förbättrad tolktjänst inom vuxenutbildning

25 juni 2024

Foto: SDR

I juni 2022 tillsatte Regeringen utredningen "Långsiktig och behovsanpassad yrkesutbildning för vuxna" (dir. 2022:84) som kom att kallas Yrkesvuxutredningen. Som ett resultat av utredningen har nu ett betänkande överlämnats; "Växla yrke som vuxen - en reformerad vuxenutbildning och en ny yrkesskola för vuxna" (SOU 2024:16). Sveriges Dövas Riksförbund (SDR) har svarat på betänkandet, med fokus på teckenspråk och tolktjänster.

I sitt remissvar välkomnar SDR betänkandets insikter kring utmaningarna med tolktjänster inom vuxenutbildning men understryker att dessa frågor har dragit ut på tiden och kräver omedelbara och konkreta åtgärder. Där pekar SDR på att tolktjänsten, som tidigare utretts (SOU 2022:11), behöver snabbare och mer effektiva lösningar.

Vidare stöder SDR förslaget om att inrätta en delegation för uppföljning av nya reformer inom vuxenutbildningen. Förbundet betonar vikten av att folkhögskolor för döva med teckenspråkiga lärare ses som värdefulla alternativ till kommunala vuxenutbildningar, något som SDR anser saknas i betänkandet. Därför kräver SDR att en expert på utbildning för döva ska ingå i delegationen, för att säkerställa att dövas specifika behov och förutsättningar beaktas. SDR erbjuder sig att hjälpa till

med att identifiera en lämplig representant.

En av de centrala frågorna som SDR lyfter i sitt remissvar är arbetsgivarens kunskap om döva, teckenspråk, tolktjänster och tekniska hjälpmedel. Förbundets erfarenhet visar att dövas möjligheter att byta yrke ofta hänger på arbetsgivarens förståelse och anpassning till deras kommunikationsbehov. De framhåller därför att arbetsgivare bör utbildas för att undvika diskriminering vid anställning av döva personer, särskilt i samband med det nya förslaget om att arbetsgivare ska kunna välja sina lärlingar. Detta förslag kräver enligt SDR en noggrann riskanalys för att säkerställa att döva inte diskrimineras i anställningsprocessen.

Mona Riis

nyhet@teckenbro.com